

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld. za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Iz državnega zbora.

Na Dunaji, 11. marca.

Minister Conrad je odprl svoja usta in govoril, kakor je njegova navada, ne črno, ne belo, po doben tistemu možu, ki ni hotel reči ne da, ne ne, da bi mu nikdo ne mogel očitati, da je rekel da ali ne. Čudno je pa vendar trditi, da bi se narodno vprašanje ne smelo siliti v šolstvo. Narodni prepričanje ni tako heterogen, kakor na šolskem polju, meni gosp. minister, in ravno to polje si je izbral svojim bojiščem. Navaja izrek nečega Francoza, kateri je narodnostno idejo zaznamoval kot fatalistično, tedaj mohamedansko. On pozna le jeden jezik, v katerem misli in govori, kadar uraduje in ta jezik je avstrijski, jezik jednega prava za vse, ali bolje rečeno, načelo, naj se vsacemu dovoljuje, kar mu najbolj ugaja (was ihm am meisten frommt).

Dobro! Kdo pa razsoja, kar vsacemu najbolj ugaja? Mari jedini g. minister? Narodi pa da nima nobene besede. In narodnost, da nima ničesar opraviti s šolstvom? Sodbo o takem izreku prepuščam pedagogom vsega sveta in vseh narodnostij.

G. minister obrnil se je tudi proti izreku poslanca Raiča, po katerega mnenji bi se moral učni minister posaditi na zatožno klop, ker ne izvršuje sklepov državnega zbora glede narodne ravnopravnosti v šolah. Očital mu je, da je govoril z impetuozičnostjo, katera se ne ujema z njegovo duhovensko obleko. On se ne boji zatožne klopi zato, da ni zadostoval nekim slovenskim interesom, ker bi s tem bil prelomil zakon. — Vprašamo, katera slovenska terjatev se ne ujema z zakonom? In s čim bi bil minister se zagrešil proti zakonu, ko bi bil člen 19. osnovnega zakona dejanski izpeljal tudi za Slovence?

G. minister Conrad je svoje ravnanje s tem branil, da ravno splošna nezadovoljnost na desni in levi dokazuje, da hodi on po pravi srednji poti. Ako g. minister misli, da on več vé in zna, kakor vsi poslanci na desni in na levi, čestitamo mu k tej samosvesti. Večina pa, kadar se spet snide po volitvah v zboru, ne bode take ovčje narave, da bi mirno trpela, kako se v našem ministerstvu goji in

širi liberalni centralizem in ponemčevanje slovenskih narodov.

Jako čudno pa so se čule gosp. ministra Conrad pritožbe, da ga leto za letom napadajo, zdaj levičarji, zdaj desničarji. Za Boga svetega, kdo ga pa sili, da se tako trdovratno drži ministerskega svojega sedeža, liki bi bil prilepljen? Vsakdo drugi bil bi, videč, da mu nihče ni naklonjen, da ga temveč vsi brez razločka zmatrajo za perečo zlo, da ne uživa zaupanje niti na desni niti na levi strani zbornice poslancev, že davno dal svojo ostavko in šel uživati lepo pokojnino. A Conrad vztraja kljub obče nevolji in jasno izrečenim antipatijam, zakaj, je že davno javna tajnost.

Ministra Conrad govor je le na novo potrdil naše že davno ustanovljeno mnenje o njem: da za njegovega ministrovanja nemamo Slovenci ničesar pričakovati, da ima grofa Taaffe-ja vlada v njem neprestano nadležno in kvarno zavornico, da vsa moledvanja in vse pritožbe naših poslancev pri njem ne najdejo poslušnih ušes.

Rusi in slavnost Metodova na Velegradu.

„Ruski Kurjer“ jeden največjih listov ruskih, prinesel je o tem jako pomenljiv članek, ki kaže, da mnogo Rusov ni istih mislij s časopisom „Nordom“. Ta članek slove:

„Objavili smo te dni program praznovanja tisočletnice sv. Metoda. Program je dovolj obširen in v nekaterem oziru res jasno izraža vsenarodno slovensko čustvo v Rusiji. Pa, kakor je znano, slavnost se deli na dva dela po mestu, kjer se vrši: v Rusiji in na Velegradu — v Moravskeji, in zato je naravno, da je posebno pazljivo pregledati drugi del programa: slavljenje zunaj Rusije. Pa k našemu začudenju in strmenju se še baš ta del programa ne predlaga občinstvu, da bi ga presojevalo, če ne štejemo nekaterih objav, ki so se izrekle v Petrogradskem slovenskem blagotvornem društvu in njega „Izvestij“, a baš ta drugi del programa je mnogo potrebnejši in važnejši, kakor prvi. In to se lahko razume, zakaj. Pri izvrševanju prvega dela — slavnost v Rusiji — bomo doma, tedaj bomo praznovanje lažje uredili. Pri prazno-

vanji na Velegradu bomo pa, če tudi na bratskeji, pa vender ne na svoji zemlji; in pri vsem tem mi ostajamo za vsemi družimi, kar se tiče priprav za to svečanost. Naši zapadni bratje se že davno za resno pripravljajo. Zakaj molče naša slovenska društva baš o tem delu organizacije slovesnosti? Povedo naj, kaj ima pričakovati ruski romar na Velegradu? Bode li vsak prepuščen sam sebi, ter osamljen gledal združene pri tej slavnosti zapadne Slovence? Ali se bode od strani Rusov storilo kaj občnega in v čem bode to obstajalo po mislih naših slovenskih komitetov? Ali se ti komiteti dosedaj neso mogli sporazumeti zaradi priprav in ruskim romarjem zagotoviti dostojnega vsprejema. Nehoté se spominjajo naši slavisti etnografične razstave v Moskvi, ko se jim je bilo posrečilo zbrati v naši stolici toliko slavnih predstavitev slovenske vede in literature. Zdaj je delo lažje, pa o njem ni nič slišati, a treba bi že bilo misliti, časa ni več na ostajanje, da organizujemo popolno redno in dostojno udeležitev ruskih Slovanov na Velegradu. Ruski Slovani, kakor smo že prej rekli, morajo na ta shod, da se ne pokaže svetu nov primer bridkega nesoglasja med raznimi slovenskimi plemeni. Čitajoč česke, poljske in druge slovenske liste, vidimo, kako marljivo se pripravljajo k tej slavnosti zapadni in južni Slovani. V svojem poslednjem govoru slovenskega Peterburškega društva je prof. O. F. Müller govoril o ruskeji poblevnosti in o resnici, katera je na strani Rusov v vprašanji o slovenskih prvoučiteljih. Mi se popolnem strinjamo, da niti jedna slovenska država razun Rusije po zgodovini nema več pravice praznovati spomina slovenskih apostolov, kajti nikdo ni bolj kakor Rusija ohranil cerkveno-slovenski jezik. Te okolnosti nalagajo nam še večjo dolžnost slaviti Metodijev spomin. Mi se ne moremo izogniti, da ne bi šli na Velegrad, in moramo biti tam dostojno zastopani. In ta okolnost, da je zgodovinska resnica na naši strani, mora nas storiti bolj prijenljive in pomirljive. Pri takih okolnostih ne bode teško organizovati našo udeležitev pri Velegradski slavnosti. Še jedenkrat ponavljamo slovenskim društvom, da je že skrajni čas, jasno in podrobno določiti svoj program“.

LISTEK.

Pariz v Ameriki.

(Francoski spisal René Lefebvre. Poslovenil * * * Stat nominis umbra.)

Šesto poglavje.

Seznamimo se z g. Alfredom Rosom in sosedom Greenom.

Dalje.

Ali naj si na sramoto priznam? Kljubu izvrstni svoji odgoji v Franciji in kljubu stari prigojeni navadi, da sem se le s šaljivimi rečmi resnobno bavil, čutil sem se v globočino srca ginjenega po slovesnosti ta zaročbe. Moje ognjišče se mi je zdelo posvečeno kot ognjišče Abrahamovo in Bog sam se mi je zdel prisoten, da je blagoslovil zvezo mojih otrok.

Zamov ustop mi je pregnal te resne misli. Oropal je vrt in rastlinjak, da je nevesti izročil velikanski šop cvetic. Pri tem se je tako pačil in usta krivil ter se tako čudovito priklanjal, da sem se nehote moral smijati.

Kedaj ženitovanje, mladi gospod? vprašal je zamorec; jutri, pojutranjem, v osmih dneh? Zambo bode pel, Zambo bode plesal.

Suzana, rekel sem, hčer pogledavi, ženitni dan še pač ni določen?

Dragi oče, tvojih ukazov pričakujemo, odvrnila mi je gospica moja hči z ono prisiljeno skromnostjo, da sem globoko vzdihnil.

In res ne čakamo na nič drugega, pristavil je Alfred; prav blizu tam na oglu četrte ulice sem najel hišo ter jo z vso opravo preskrbel. Vse je pripravljeno vzprejeti ono, ki mi bode storila čast, da bode moja usoda in moje ime z menoj delila.

Sin dragi, rekel sem Alfredu — in ta beseda sin me je skoro zadušila, Suzana vas je izvolila in mi vas vzprejememo z zaprtimi očmi; a ne zamerite opravičeni radovednosti in nemirnosti očeta. Od kedaj prav za prav pa ljubite mojo hčer, ker sami celo o usodi govorite, na kateri podlogi bode ustanovljen ta zakon, katerega sreča nam je toli mari?

Težavno bi mi bilo povedati, od kedaj ljubim Suzano, odgovoril mi je mladi mož. Zdi se mi skoro, da sem bil rojen s to ljubeznijo. Gotovo sem jo že ljubil, ko sva skupaj hodila v skupno šolo in sicer drug poleg drugega, ona popolni otrok, jaz na pol mladenič. Od onega časa sva tolikrat skup igrala, govorila, molila; zmeraj sem jo videl tako veselo, dobro in ljubeznjivo; tolikokrat sva se kratko časila z odprtimi srci; tolikokrat sem spoznal po-

polno lepoto nje srca, in prišel je dan, ko sem čutil, da je Suzana ona žena, katero mi je božja milost odločila. Ko je Suzana imela šestnajst let, prosil sem jo bil, naj me ima za svojega zaročenca; zaročila sva se bila in to vam je bila še isti dan povedala, in to je zgodovina najine ljubezni.

Po takem, rekel sem vzdihnivši, je češčenje in prijateljstvo vaju privdilo k tej, tako imenovani ljubezni? Nič nenadnega, nič naglega kot blisk? Nobena strast? Nobena poezija?

Štiriindvajset let imam, rekel je mladi mož jaz ljubim Suzano, nikdar nesem druge ljubil in nikdar druge ljubil ne bodem; čislam jo bolj nego sebe. Ali je to modrost ali strast? Tega ne vem; a nadejam se, da Suzana ne bode več zahtevala od mene; zadovoljna bode, če jo bom do konca svojih dnij na isti način ljubil.

Prav dobro, sinko dragi, vi ste kaj pametni; gotovo boste toliko srečni, kakor zaslužite, ter boste imeli mnogo otrok. Kako pa je z denarjem?

Premoženja nesem imel, rekel je Alfred, in to je moje načrte potisnilo daleč v bodočnost; imel sem jednindvajset let ter sem bil sklenil, določeno pot nagloma prekorakati; o vspehu nesem dvomil.

Brez dvojbe ste imeli mogočne zavetnike? Nado na kako dobro službo pri državni upravi?

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. marca.

Državni zbor ima skoro vsak dan dve seji, pa vendar ne bode mogoče ta teden končati budgetne debate. Kakor se misli, trajala bode do srede drugega tedna.

Centralna komisija za obrtni pouk končala je posvetovanje o rokodelskih šolah. Sklenila je, da se ustanove za zdaj take šole v Linci, Celovci, Iglavi in Imstu. V Imstu se bode v kratkem opustila tamošnja realka, in vlada hoče mesto zato nekoliko odškodovati z rokodelsko šolo. Prihodnje dni bode centralna komisija za obrtni pouk začela posvetovanje o drugih točkah obrtnega šolstva.

Začetkom maja imajo **gališki** Rusini shod v Levovu, da se posvetujejo o programu za bodoče državnozbornske volitve. Ta shod bosta sklicali staro in mladorusinska stranka vzajemno. Kar se bodo sklenilo, tega se bosta držali obe stranki.

Zopet se govori, da bode odstopil **dalmatinski** namestnik podmaršal baron Jovanović in sicer zaradi slabega zdravja. Na njegovo mesto neki prde admiral Pokorny. Treba je pa še počakati, če se ta vest obistini. Dozdaj se je že večkrat poročalo o odstopu tega visokega dostojanstvenika, pa vselej se je pokazalo, da so ta poročila bila, če ne izmišljena, pa vsaj prenapljena.

Vnanje države.

Kralj pomilostil je ob obletnici proglašenja **Srbije** kraljestvom 665 oseb, ki so bile v uvečo obsojene zaradi poslednje ustaje. To je napravilo kaj dober utis po vsej deželi in tudi radikalce sprijaznila s kraljevo hišo. — Vlada je prepovedala za Srbijo v Novem Sadu izhajajočo „Zastavo“, kajti pisala je preostro proti kralju Milanu.

Mej **Grško** in **Bolgarsko** se je sklenila pogodba o naturalizaciji Helenov v Bolgariji. Po tej pogodbi bodo se za grške podložnike zmatrale vse one osebe, katere je do poslednje vojne otomanska vlada za take priznavala, nadalje oni, kateri so se pred ustanovitvijo bolgarske kneževine dobili grški indigenat, kateri so se po vojni v Grški samej naturalizovali, ne da bi bili zavezani v Bolgariji služiti za vojake in naposled vse osebe, ki so šle zaradi učenja ali poslov na Grško in se po dovršenem 21. letu tam naturalizovali.

Francoska zbornica je zavrgla skoro vse premembe v budgetu za bogočastje, katere je sklenil senat. Tako je zopet izbrisala plače kanonikov Saint-Deniških in semeniške ustanove, ter sklenila, da se pomanjšajo plače Pariškemu nadškofu, škofu algijskemu in župnikom.

V evropskej **Turčiji** množe se izgredi, ki utegnejo imeti velike posledice. Dokler so samo Turki klali bolgarsko rajo v Makedoniji, se zato v Carigradu neso dosti zmenili. Zdaj pa, ko se Albanci turškim oblastvom vedno bolj po robu stavijo, in se je v Makedoniji in Starej Srbiji bati ustaje, polastil se je strah turške vlade. Na srbsko vlado se je že obrnila, da bi prepovedala uvoz orožja v Staro Srbijo in Bolgarijo, pa tudi druge priprave dela, da bi zadušila takoj vsak ustanek. Pa te naredbe jej bodo težko kaj pomagale, dokler ne zboljša stanja prebivalstvu. — Albanci so poslednje dni napali na meji neko srbsko stražnico in pobili stražo. Turške čete so pri Ljumi bile res tepene in Prizrenska garnizija se je morala umakniti v trdnjavo, kamor je tudi ubežal avstrijski konzul in pravoslavni metropolit. Turčija je že poslala čete iz Soluna in Monastira v Albanijo, da zatro ustajo.

Mej **sudanskimi** ustajniki pri Kartumu vlada neki glad. Zatega delj se jih je mnogo že

uprlo Mahdiju. Ta se že boji, da bi ga njegovi ljudje ne umorili. Ubežal je njim na nek otok v Nilu. Ta razpor mej sudanskimi ustajniki bode morda Angležem pomogel, da lažje zatro ustajo in pokoré Kartum.

Predsednik guatemalske republike izdal je dekret, v katerem proglašja zvezo držav **srednje Amerike** v jedno republiko. Unija centralnoameriških držav štela je dosedaj pet popolnem nezavisnih republik. Te republike so 15. septembra 1821 se osvobodile in 1. julija 1823 so se združile v unijo, katera se je pa 1846 leta razdrla. Vsaka teh držav je sedaj imela svojega predsednika, svoje ministerstvo, svojo vojsko, svoj državni zbor. Po statističnih podatkih ima Guatemala 121.000 □ kilometrov in 1.278.000 prebivalcev, Salvador 18.700 □ kilometrov in 550.000 prebivalcev, Nicaragua 133.000 □ kilometrov in 276.000 prebivalcev, Honduras 120.000 □ kilometrov in 352.000 prebivalcev in Costarica 52.000 □ kilometrov in 185.000 prebivalcev. Ko bi se te države združile, obsegala bi nova republika 446.000 □ kilometrov in brojala 2.645.000 prebivalcev. Ni pa verjetno, da bi predsedniki drugih teh držav hoteli se odpovedati guatemalskemu predsedniku, generalu Barriosu, na ljubo, ampak uprli se bodo njegovim nakanam. Navstala bode vsled tega dekreta vojna, katera bode odločila bodočnost teh držav. Govori se, da večina prebivalstva teh držav želi združenja. Že žečkrat je poskušala katera teh držav z vojno podvreči druge in tako ustanoviti združenje, pa dosedaj brez vspeha.

Dopisi.

Iz Gorice 5. marca. [Izv. dop.] Ko sem v nedeljo pisal, da mogoče ob tej uri (dveh popoldne) ni več našega skoro nenadomestljivega Pagliaruzzija mej živimi, bila je moja slutnja žalibog že prežalostna istina. Kmalu po jedni uri popoldne izdihnil je ranjki svojo blago dušo. Ta vest razširila se je z bliskovo hitrostjo po mestu in naredila nepopisljiv utis. Nepričakovano ni prišla, ker so zdravniki odločno izrekli, da ni pomoči; a udarec, kateri je vsak narodnjak občutil, ni bil s tem nič pomanjšan. „Brate, narodna nesreča, velika nesreča nas je zadela, najkrepkejši steber naši narodni bodočnosti se je razrušil“, tako je sleherni jadikoval. Ni mi namen razpravljati tu životopisa uzornega mladenciča, našega Josipa, stalno spisalo bo spretnejše pero slovenskemu narodu njegov životopis, v kratkih potezah narisati hočem le sprevod rankega k večnemu počitku. Torej ob 10. uri vzdignili so krsto v lastnej hiši v ulici sv. Antona ter položili na voz, ki je bil čez in čez z venci pokrit. Od teh omenim naj le venec „slov. Goriške Čitalnice“ z narodnimi trakovi in napisom: „Svojemu udu in so-trudniku“. Jednak venec z napisom: „Prijatelja (Grunter in Gregorčič S.) prijatelju“, „Gimnazijalci — Krilanu“ tudi v narodnih barvah, isto tako venec prijateljev in slovenskih kandidatinj. Sprevod je bil jako lep, udeležitev jako mnogobrojna. Za rakvo šel je prvi žalujoči svak g. nadzornik Klodič vitez Sabladolski, prijatelji iz Gorice, Bolca, Trsta, Kobarida in od drugod iz dežele, izmeje Goriških Slovencev vsak, kdor ni bil uradno in po poslih zadržan, a tudi jako mnogo gospodov in gospá družih narodnostij, kar jasno svedoči, kako čislan je bil ranjki tudi v nenarodnih krogih. V cerkvi svetega Ignacija na Travniku, ki je bila — dasi jako

obširna — polna spremljevalcev, zapeli so po cerkvenih obredih pevci pod vodstvom g. Hribarja „Jamica tiha“ in sprevod pomikal se je zopet v istem redu do gozdnarskega urada na Solkanski cesti, kjer so rakev v navlašč za to pripravljen voz preložili in v Kobarid, rankega rojstni kraj, odpeljali. Spremljevali so mrliča tje Črniški kaplan Kodrič, g. nadzornik Klodič in najtesnejša prijatelja ranjkemu gospodu Gruntar in S. Gregorčič. Tako smo izročili najzanesljivišim rokam ljubljeneza uzornega mladenciča in ta biser Kobaridu.

Z Gorenjskega 11. marca. [Izv. dop.]

V vseh krajih mile slovenske domovine se dviga narodna zavest. Povsod se oglašajo rodoljubni možje, ki nagovarjajo svoje rojake k resnemu delu. In ne zastoj. Bralna društva in čitalnice se snujejo, kjer dobiva narod tečne duševne hrane in pomoči v narodnem boju. Zadnja leta se v tem oziru posebno odlikuje Notranjsko, deloma tudi Dolenjsko. Kaj pa gorenjska stran? Je li mar tam narod že tako probujen, da se mu ni ničesar brigati radi narodnosti? Ima li morda že zadosti bralnic in drugih narodnih ognjišč, kjer bi se mogel navduševati za sveto narodno stvar? — Ne! mnogo še manjka čvrstim Gorenjcem do tistega časa, ko bo slovenski jezik popolnem v varnosti pred nemškim nasilstvom. Res so nekatera mesta, kakor Kranj, Kamnik narodno probujena, toda drugi trgi in večje vasi od Kranja naprej proti Triglavu še vedno spijo spanje krivičnega.

Temu je mnogo kriva slovanska inteligencija ondotnih krajev, ki vse premalo stori za povzdigo naroda. Z mirno vestjo pusti, da si sovražnik utrjuje svojo pozicijo. Tako n. pr. se godi v Trziči. Tam se je zadnje dni starega leta porodila „Ortsgruppe“ Schulverein-a, da bi se Cimbri-Tevtonski duh, ne le na — dalje ohranil, temveč, vedne krepkejš razvijal. In kaj stori Tržiški Slovenci-narodnjaki? Mesto, da bi pričeli nasprotno agitacijo, pomikajo se v kot ter zamišljeno gledajo, kako se uradniki kranjske obrtnijske družbe Ziermann et consortes šopirijo in ljudstvo s svojimi frazami slepijo.

Kje je Tržiška narodna duhovščina in učiteljstvo, katera dva faktorja sta v prvi vrsti poklicana za pouk naroda? Prav lahko ali vsaj ne s posebno težavo bi se v Trziči napravilo „Bralno društvo“, ki bi gotovo blagodejno uplivalo na ostale mlačneže in na okolico. Morda bi se potem še možje a la oče Valjavec, ki se valja Tržiškim nemškutarjem pod nogama ter so posebno zanima za „Schulverein“ domislili, da jih je rodila slovenska mati.

Rodoljubje, bodite pozorni, da se vam še sedanja narodna mladina radi vaše lenobe ne izneveri! Začnite delati, da vam bo mogoče potem tudi kaj veselega iz Trziča Sloveniji poročati, kar do sedaj ni bilo! Ne izdajajte samo radi ljubega miru svojega naroda!

Tržičane prav pridno Radoljčani posnemajo. Tudi tam slovenski naobraženci ne poznajo svoje dolžnosti. Sramovati bi se morali, da so jih prekosi Jeseničanje in pa vrli Gorjani, ki imajo svoj „Narodni dom“, „Bralno društvo“ z izvrstnim pevskim zborom.

In kako je na Bledu? Baš sedaj se tam snuje požarna bramba in sicer — čujte! — z nemško

Morebiti je vaš oče storil kako posebno ljubav bratrancu ali pa teti kakega starešine (senatorja)?

Imel sem le svojo glavo in svoje roke, odgovoril je Alfred, in gaslo vsakega pravega Yankeea: Go ahead, never mind, help yourself!*) To velja več, nego tuja podpora. V deželi, ki tako naglo napreduje kot naša, mora vsak, ki ni tepec in ima železno voljo, nazadnje zadeti na srečno zlato žilo. Kot kemik pri bogatem trgovci z indigo sem večkrat slišal, kako je moj gospodar tožil, da so ladije v Indijo bile le na pol naložene. Lastniki ladij so neprestano mislili in sanjarili, kako bi našli kako drugo prevožno blago. Jaz sem našel tako blago, na katero nikdo ni bil mislil in katero se lahko razpeča: led. Nikdar ne bodo privražali toliko ledu, kolikor ga Indija použiti zamore. Težavno je le bilo, kako ga na potu shraniti; ta naloga je bila rešiti. Hvala mojemu očetu, jaz sem bil vzrastel v kemiški delavnici; s fiziko in kemijo sem se najraje pečal. Za osamljenje ledenih plošč treboval sem slabih sprevodnikov toplote. Skusil sem z žaganjem, ki je pri nas brez vse vrednosti. Iznajdba je bila storjena; manjkalo je le še denarjev.

V Ameriki je zmeraj lahko dobiti denarja za izpeljavo kake dobre misli. Spomnil sem se gosp.

*) Naprej! Ne boj se ničesa! Pomagaj si sam!

Greena, ki na debelo kupčuje z rajžem, kavo, dišavami in indigo. Zaupal mi je, ter poskusil z jedno pošiljateljivo. Jaz sam sem z naloženim ledom potoval v Kalkuto, pot je bil srečen; prodal sem led z velikim dobičkom ter se vrnil, ko sem se tam srečno pogodil, da jim bodem dvajset let pošiljal led ter drugo blago tam nakladal za pot nazaj v Ameriko. Vrnivši se, dobil sem svoj delež tisoč dolarjev in sedaj vodim kupčijsko podjetje Green, Rose in družniki. Dobiček je gotov. Če hočem, lahko si ga danes izplačam. Deset do dvanajst tisoč dolarjev vsako leto, to sedaj lahko ponudim gospe Alfred Rosovi, dokler več ne pride.

Šestdeset tisoč frankov na leto! vzkliknil sem, kaj lepa reč, trgovina, če je srečna! Ogledoval sem svojega zeta bolj od blizu; in našel sem, da je pravi veleum. Na čelu in na bradi imel je zares nekaj Napoleonovega.

Popolnem sem bil izpozabil na prodajalnico njegovega g. očeta, ko nam je Zambo napovedal g. Rosa, ki se je hotel udeležiti skupnega našega veselja. Kolikor časten je tudi bil izvrstni mož, lekar bi pač ne bil smel biti tast, katerega bi si bil svoje hčeri želel; sanjal sem o podprefektu; a kaj je storiti v toli prvotni deželi, ki še ni dospela do one vsredbe (centralizacije), katero nam Evropa toliko zavidal!

Z Rosom sta prišla g. Green in Henrik. Lekarja sem precej izpoznal po zdravniškem obrazu, ki se lahko ne spremeni; a dišavar v črnem fraku in belo ovratnico je bil meni nova prikazen. Njegov govor in njegovo obnašanje sta bila toliko čudna kot njegova obleka. Green, kupčevalec z oljem in kavo, je govoril tako mogočno in hladnokrvno kot mož, ki o milijonih razpolaga.

Sosed, rekel mi je z največo uljudnostjo, po tem mlademu možu, ki je vaš zet in moj kupčijski družnik, vrstnim se tudi jaz nekoliko k vaši rodbini. A pri tem ne bodemo ostali. Henrik me je obiskal, kaj prebrisan mladencič je, dopada se mi, našel sem mu službo. Alfred se bode sedaj tu nastanil; kdor se oženi, ne more letati po svetu; mi pa potrebujemo zanesljivega človeka v Kalkuti. Tu sem mislil na Henrika, kljub njegovemu mladosti. Človek nikdar prerano ne stopi v kupčijo. Tri leta v Indiji ga bodo naredila moža; privolimo mu delež, ki mu bode — če bo pridn, vsako leto znašal štiri ali pet tisoč dolarjev. Vi mi izročite otroka, v treh letih dobite moža. Kaj pravite k mojemu načrtu? Ali se vam dopada toli, kot Henriku?

(Dalje prih.)

komando, katere sedež naj bi bil pri „Litri“! In to mej samimi kmeti! Najlepši kraj Kranjske dežele mora prvi nemško lice dobiti! Se ve da, tujci zato premalo store, drage volje jim morajo domačini na pomoč pribiti, da se vredne izdajice svoje matere skažejo! To bo morda prvi sad tistega učenega profesorja, ki si hladi sedaj tam na Dunaji nekje svojo bistro glavo. Ni zastoj zadnje počitnice bival gori ter pridigoval o narodni zmernosti zaslepljenemu ljudstvu. Nekateri narodnjaki pak so ga hvalili, kako prijazen, učen itd. je ta veliki gospod. Nazadnje se priklati v okolico Bleškega jezera še „Schulverein“, kar bi bilo nekemu ondodnemu slovenskemu velikošolcu jako ljubo, — potem pa bode mirna Bosna!

Zanemarjene so glede narodne omike tudi druge večje vasi: Lesce, Breznica, Kranjska gora, kjer bi bile že davno lahko bralnice ustanovljene, ko bi se tamošnji razumniki kaj brigali za narod in njegova potrebe.

Skraini čas je že, da se kaj stori za to in da se iztrebi toli pogubni nemški duh, ki je tako ukoreninjen v vseh večjih krajih Gorenjske!

Na delo rojaki, narod vam bode hvaležen in s tem vam gotovo ves trud poplačan! K.

Domače stvari.

— (Slovensko pevsko društvo „Lira“ v Kamniku) imelo je v 8. dan t. m. svoj izredni občni zbor, pri katerem je na g. Staniča predlog pesniku S. Gregorčiču izreklo naslednje priznanje: Velečastiti gospod!

Odkar je naš narod probudil se iz svojega duševnega spanja, ni imel iz svoje srede sinu, katerega bi bil toli iskreno čestil in ljubil, kot Vas, kateremu bi bil toli brezmejno udan, kot Vam.

Saj ste ga Vi uverili s svojimi divnimi pozelijami, da ga Bog ni hotel zavreči, dasi je mal in je moral veliko pretrpeti, temveč, da ga je izvolil sebi v slavo, človeštvu v prid; saj mu Vi kažete, kakor jasna, mila zvezda, pot v lepšo, boljšo bodočnost.

A kakor ni najkrasnejšega žita brez ljulike, nahaja se tudi v našem narodu peščica mož, ki se ne družijo z njim v njegovej ljubezni in udanosti do Vas; je peščica mož, ki Vas neče umeti, ki obsoja Vas in proglašajo Vaše delovanje za slovenski narod pogibelnim in brezverskim.

Velecenjeni gospod!

Danes v izrednem občnem zboru zbrani društveniki slovenskega pevskega društva „Lira“ v Kamniku ne stoje na strani teh mož, marveč so živo uverjeni, da je tisti slovenski pesnik, katerega sta umrli slovenski vladika Zlatoust Pogačar in dika jugoslovanska, Strossmayer, svojim prijateljem imenovala in kojega delovanje sta javno blagoslovljala, da je ta pesnik „mož po volji Božji.“

V tej svojej trdnjej veri strinjamo se danes zbrani „Liraši“ v Kamniku s slovenskim narodom v pristrčnej udanosti in ljubezni do Vas ter iz vse duše goreče prosimo, da Vas Bog živi in ohrani slovenskemu narodu v prid in slavo!

V Kamniku, v 8. dan sušca 1885.

V imenu odbora slovenskega pevskega društva „Lira“ v Kamniku:

Josip Stanič,
načelnik.

— (Vabilo „Matice Slovenske“) k LXVII. odborovi skupščini v soboto 21. marca 1885. leta ob 5. uri popoldne v Matičini hiši na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrjenje zapisnika LXVI. odboreve seje. 2. Naznanila prvosedstva. 3. Poročilo tajnikovo. 4. Pretresanje tajnikovega poročila ob odborovom delovanju od 1. novembra 1883. l. do 28. februarja 1885. l. 5. Odaja tajnikove službe. 6. Posamezni nasveti.

— (Gospod Simon Robič), administrator na Šent Urški gori pri Cerkljah, poznat kot jako marljiv naravoslovec, imenovan je dopisujočim članom c. kr. geološkega državnega zavoda na Dunaji.

— (Istomestno.) Občni zbor hirajočega „Kranjskega učiteljskega društva“ („Krain. Landes-Lehrerverein“) bode v nedeljo v 12. dan aprila t. l. pod predsedništvom g. prof. Linharta v novi zgradbi tukajšnjega c. k. učiteljskega, pri katerem bode g. prvosednik tudi govoril o nalogi in napravi šolskih vrtov (to se razume, da v nemškem jeziku.) — Dobro! Ker je naše c. kr. učiteljske po večini le za slovenske učitelje in učiteljice, naj bi prihodnjo jesen tudi „Slovensko učiteljsko društvo“

(katero šteje mnogo več udov nego omenjeni „Verein“) tu zborovalo, da bi gg. udeležniki ogledali novo zgradbo s šolskim vrtom. Za primerno predavanje pa naj bi odbor „Slov. uč. društva“ naprosil kakega slovenskega strokovnjaka kateri bi domačim učiteljem vsaj govoril po domače — v slovenskem jeziku. Sicer se nam pa vender vedno bolj čudno zdi, zakaj se na slovenskem učiteljski taki predmeti, kakor je n. pr. pouk v kmetijstvu še sedaj poučujejo v nemškem jeziku.

— (Iz Celja) se nam poroča: Danes 11. t. m. bil je pri tukajšnji c. kr. okrožni sodnji Andrej Soršak iz Črešnjevca pri Slov. Bistrici zaradi volilnega pooblastila, ponarejenega na korist nemško-liberalni stranki povodom volitve volilnih mož dne 10. avgusta l. l. obsojen na 14 dni zapora. Sozatoženca Franca in Martina Soršaka spoznalo je sodišče nekrivima.

— (Društvo zdravnikov na Kranjskem) zborovalo je 25. m. m. Navzočih bilo je 15 članov in 2 gosta. Ko se zapisnik zadnje seje prečita in odobri, naznani predsednik prof. dr. Schiffer pristop ddr. Alfreda Mahr-a in Fr. Zupanca, ter se ob enem zahvali okr. ranocelniku gosp. Fr. Mayer-u v Planini, kateri je daroval društveni knjižnici precejšnjo število knjig, isto tako čast. gosp. župniku I. Žan-u v Šmartnu, kateri se je izjavil, da hoče preskrbeti društvu zdravniški del redkega dnevnega zapisnika priora Faust-a. Perovodja prof. Valenta odda društveni knjižnici, oziraje se na razgovor v seji o „carne pura“, jako zanimivo brošuro tukajšnjega intendantnega šefa g. E. Uhl-a, katere konec se glasi: „Nikaka še tako razširjena reklama ne zamore koga prepričati, da je hrana uživiljiva, če se nos in usta temu protivita.“ Potem se preide k dnevnemu redu: 1. Po predlogu referenta dr. Schiffer-a se podeli Löschnera ustanova v znesku 189 gld. 7 prosilcem in sicer: po 44, 40 in 30 gld. trem po 20 in jednemu 15 gld. 2. Okrajni zdravnik dr. Kapler se voli jednoglasno v mestni zdravstveni svet. 3. Slede predavanja: a) Ravnatelj otroške bolnice dr. Kovač: o rabi jod-aetila pri kroničnem kataru srednjih ušes, po prof. Pollitzerji na Dunaji, kateri se je tega zdravila z izvrstnim vspehom pri tej bolezni posluževal. Rabi se tako, da se ali z elastičnim katetrom v Evstahovo cev pihne, ali pa po Pollitzerjevi poskušnji v srednje uho spravi. Potem navaja dva slučaja iz svoje prakse in dotična bolniška popisovanja. Slednjič demonstruje preparat trebušne rasti, katera je uničila pankreas, vse povtrebušne bezgavke, prsna in ledna vretenca hrbtanca ter tako napolnila vso trebušno otolino. Bolnik, 4 1/2 leta star otrok, je umrl, in rast se je pri sekciji izkazala za medularni sarkom, tehtala je 5 1/2 kila. 2. Dr. Gregorič predava o ženski bolezni „Endometritis fungosa“; ta bolezen navstane skoraj vedno po splavih, in zdravljenje je zelo težavno, ker prouzročuje pogostem včasih tudi zelo nevarne krvavitve. Potem načrta v kratkem terapijo, katera je na tukajšnjem oddelku za ženske bolezni v rabi, ter poudarja, da se mora vedno od začetka varovati prehudih sredstev, ter le polagoma dospeti od slabelij do zadnje stopinje, izpraskanja in temu sledeče introuterinno oprazenje. Navaja slučaje iz prakse, katerim vladni svetnik prof. dr. Valenta tudi nekaj besed pristavi, ter demonstruje slednjič dotične instrumente, katere se pri tej operaciji rabi. 3. Vladni svetnik prof. dr. Valenta prečita poročilo okrajnega ranocelnika g. Mayer-a v Planini, kateri je rabil „cocainum muriaticum“ v poskušnji, sam na sebi in na dotičnih bolnikih, ter je prišel do sklepa, da to zdravilo notranje vzeto, povzdiguje eminentno fizične moči, vnanje pa prouzročuje neobčutljivost dotičnih organov.

dr. — i —

— (Cesta na Grad) od Florijanovih ulic je že dlje časa v jako slabem stanju. Prebivalci v imenovanih ulicah uložili so pri mestnem magistratu prošnjo, da bi se cesta popravila, kar bi bilo tudi priporočati z ozirom na to, da veliko število tujcev, ki prihajajo po letu v Ljubljano, po tej cesti hodi na Grad, da si ogleda okolico.

— (Zblaznel) je včeraj Vincenc Jereb v Hradeckega predmestji in Jože Dobnikar v Krakovem. Oba je oddala policija v deželno bolnico.

— (Izpred porotnega sodišča.) Jako zanemaren dečak 18 letni Janez Peternel stal je 9. t. m. pred porotnim sodiščem zaradi hudodelstva ropa. Zatoženec obnaša se jako apatično, ne skrbi ga, kaj se z njim zgodi, čim več let zopora se mu

odmeri, tem dalje je preskrbljen. Rop postal mu je že navada, vsakdanje opravilo. V 16. dan oktobra l. l. ulomil je v stanovanje Frana Jenka v Todraži, občina Trata nad Škofjokloko, in siloma vzel 190 gld. Dne 5. novembra l. l. napal je lončarja Luko Bogataja, idočega s prazno krošnjo z Vrhniko, kjer je svojo blago prodal, in se zaradi dobre kupčije, nekoliko ta „kratkega“ nasrkal, blizu Smerečja, ga po glavi s polenom udaril in mu vzel listnico s 94 gld. v bankovcih in drobiž, skupno nad 100 gld. Roka pravice ga še ni dohitela. Z malovrednim tovarišem Klečem, ki je moral mej tem v vojaške v Trst, kjer je sedaj v preiskavi pri vojaški sodnji, dogovorila sta se, po nasvetu Klečevem, kateremu so bili kraj in odnošaji znani, da gresta na Tolminsko in pod Berdi oropato 70 letno kmetico Rezo Torkar. Dne 7. decembra prišla sta v imenovano vas. Bilo je zvečer, in veliko domačih sosedov pri Rezi Torkarjevi, katero sta se namenila oropati. „Danes ni nič“ rekel je Kleč, „preveč je ljudi, bodeva že jutri opravila.“ Šla sta v bližnjo šupo spat. Tam se je Kleč našemil in ko so odšli, bilo je 8. decembra v praznik, hišni ljudje v cerkev, šla sta roparja na delo. Prijela sta Rezo Torkar, zvezala jej na hrbtu roke, zatoženi Peternel nastavljal je starki nož na vrat, Kleč pa je vihtil sekuro preteč ubogi starki, da jej razcepi glavo, če ne pokaže, kje je denar. Starka peljala je roparja v kamro, kjer so bile škrinje, v njih pa novci. Roparja, v prvi vrsti Peternel sta škrinje razsekala in potem vzela tolarjev in drugega denarja nad 185 gld. in veliko obleke. Potem sta starko privezala k stružnici, odšla, se pod kozolcem preoblekla in bežala v Bohinjsko Bistrico. Tam sta si najela voz in voznika naročila, naj hitro vozi, da prideta še do Ljubljanskega vlaka v Lesce. Voznik je nalog izpolnil, isto tako pa tudi c. kr. žandarji v Bohinjski Bistrici, katerim se je bil rop brzojavnim potom naznanil in kateri so roparja prijeli v Lescah, predno sta se odpeljala. Porotniki so njim stavljena vprašanja potrdili in zatoženi Peternel, bil je obsojen na dvanaest let teške ječe, poojstrene s postom vsaki mesec.

— (Nečlovešk oče.) Včej bil je v tajni obravnavi pred porotniki železniški paznik Janez Knafl iz Radovljice. Zlorabil in oskrnil je svoje lastne hčere. Porotno sodišče obsodilo ga je na sedem let teške ječe. S to obravnavo zaključilo se je prvo letošnje porotniško zasedanje.

— (Razpisani službi.) Pristava pri c. kr. okrajni sodnji na Vranskem. Prošnje do 22. t. m. — Na državni gimnaziji v Celji učiteljsko mesto za matematiko in fiziko. Prošnje do 12. aprila t. l.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 12. marca. Železnični odsek sklenil je o vseh peticijah, ki so se predložile, da se Trst z Rudolfovo železnico neposredno zveže in da se nadalje Rudolfova železnica preko Turov zveže z Gizelino železnico, zbornici staviti predlog: Peticije odstopijo se vladi v najtemeljitejše uvažanje s pozivom, da se kakor hitro možno predlože načrti zakonov, ki so na podlagi dosedanjih in še v bodoče potrebnih študij v varstvo narodno-gospodarskih koristij tostranske državne polovice, osobito pa za prospeh trgovskega pristanišča v Trstu najpripravniji.

Razne vesti.

* (Veliki darovi.) Ogerski kardinal Simor daroval je stolnemu kapitulu v Ostrogonu 200.000 gold. za ustanovo nadškofijske sirotišnice, v kateri se bodo brezplačno vzgojevali otroci revnih starišev. Vrhu tega preskrbel je darežljivi vladika v isti namen hišo, za katero omisli sam na svoje troške potrebno hišno opravo, tako da se prične že s prihodnjim letom blagotvornostno delo nadškofijske sirotišnice. Plemeniti kardinal poklonil je tudi za popravo in olepšanje bazilike v Ostrogonu 175.000. Kakor se kaže, uporablja visoki cerkveni dostojanstvenik svoje dohodke za dobrotelne namene, za prospeh in oliko svojih rojakov, kateri mu bodo ohranili gotovo časten in hvaležen spomin.

* (5000 gld.) daroval je grof Henrik Larisch za prvo podporo ubogim rodbinam v Janzevi jami v Karvinu umrlih rudarjev. Tudi od drugod dohajajo mili darovi nesrečnim družinam.

* (Zopet tatvina na pošti.) Poštenu ravnateljstvu v Budimpešti se je ovadilo, da se je 8. t. m. na Orsova-Szegedinski progi izgubila poštna listnica, v kateri je bilo 2100 gld. Najbrž izginila je že na potu iz pošte v Orsovi k železnici. Poštne uradnike, došle 9. t. m. v Budimpešto, zaslišal je policijski uradnik po noči pri glavnej pošti.

